

Boom verplanten: *to do or not to do*

Een boom is niet bedoeld om te verplanten, maar om oud te worden

Over het verplanten van bomen is al veel geschreven in tijdschriften, nieuwsbrieven en andere publicaties – soms door onafhankelijke organisaties, ook vaak door boomverzorgings-bedrijven. Van die laatste bestaan interessante verslagen, die soms ook een vorm van reclame zijn voor bedrijven die bomen hebben verplant. Die verslagen kunnen heel informatief zijn. Er zijn tegenwoordig tal van innovatieve verplantingstechnieken in gebruik. In totaal zijn er zes methoden, van de traditionele tot de modernste technieken.

Auteur: Joost S.H. Gieskes

Soms is verplanten onvermijdelijk. Hiervan zijn huzarenstukjes bekend die landelijk ruime aandacht kregen. Dat het verplanten van bomen steeds meer aandacht krijgt, heeft mogelijk tot gevolg dat het door de samenleving als iets vanzelfsprekends wordt beschouwd. Populair gezegd: als een boom in de weg staat, verplanten we hem toch! Zo'n manier van denken komt helaas steeds meer voor, bijvoorbeeld bij bestuurders en projectontwikkelaars, maar ook bij particulieren en in de bomenwereld. Zo ontstaat er een cultuur van onnadenkendheid en zelfs onbezonnenheid, en dat kan niet de bedoeling zijn.

Als toelichting twee voorbeelden. Bij een buitenplaats waarvan de tuin beplant is met bomen, moet nieuwbouw komen. De ontwerper besluit dat de bomen daarvoor moeten wijken. Als na protesten wordt gevraagd dan maar enkele bomen te verplanten, is het antwoord: te duur. De ontwerper denkt niet na over de vraag hoe hij zoveel mogelijk bomen kan behouden om

zijn plan daaraan aan te passen. Een ander voorbeeld: een instantie vindt dat een terrein ecologisch moet worden ingericht. Bomen die in de weg staan, moeten worden gekapt of verplant, in plaats van andersom: hoe kunnen bij de planvorming de bomen gespaard worden? Ook wordt er niet nagedacht over de vraag waar die te verplanten bomen dan wel moeten komen.

Dat het verplanten van bomen steeds meer aandacht krijgt, heeft mogelijk tot gevolg dat de samenleving het als iets vanzelfsprekends beschouwt

Kunst en verantwoordelijkheid

Bij een aanvraag voor verplanten door de eigenaar van een boom of meerdere bomen, hebben de aanvrager en het boomverzorgingsbedrijf elk hun eigen verantwoordelijkheid. Het is de kunst om een evenwicht te vinden tussen de belangen van de opdrachtgever en van de opdrachtnemer. Onder andere hierover heeft Dirk Doornenbal van de Nationale Bomenbank een lezenswaardig artikel geschreven: *Bomen verplanten, do's en don't's*, te vinden op internet en in de eerste editie van Boomzorg, 2014. Daarin staat bondig beschreven dat de opdrachtnemer niet alleen verantwoordelijk is voor zijn eigen werk, maar ook voor de

belangen van de opdrachtgever, die niet altijd deskundig is. Verplanten is een vak, een heel moeilijk vak, met grote verantwoordelijkheden!

Aandachtspunten voor opdrachtgever

Bij het aangaan van het contract is de opdrachtgever de eindverantwoordelijke. Dat klinkt logisch, maar diezelfde opdrachtgever moet zich realiseren dat de opdracht zich over een lange tijd kan uitstrekken, soms jaren. Het gaat niet een vastomlijnde opdracht, maar meer om een proces. Als er sprake is van een verplanting, moet de opdrachtgever zich terdege afvragen of die wel absoluut noodzakelijk is. Is er geen alternatief? Om welke boom of bomen gaat het? Er is een groot verschil tussen bijvoorbeeld een eik en een beuk, tussen een grote en een kleine boom. Wat is de dendrologische, historische of monumentale waarde, ook ten opzichte van de omgeving? Hoe zeldzaam is de boom in kwestie? Is er een geschikte vervangende standplaats die past in de omgeving? En voldoet die plek aan de criteria wat betreft grondsoort, bewortelbare ruimte, ruimte bovengronds (toekomstgericht), bodemeigenschappen, vochtigheid, licht, bezonning, windbelasting enzovoort? Hoe staat het met de transportmogelijkheden voor de te verplanten boom, welke maatregelen

Over de auteur

Joost Gieskes is dendroloog en ruim 20 jaar adviseur op het gebied van beheer en onderhoud van bomen, inclusief windbelasting. Ook is hij lid van de Adviesraad Monumentale Bomen Den Haag en als specialist verbonden aan de Japanse tuin in Clingendael.

zijn daarvoor nodig? Bedenk: hoe zwaarder en hoe groter de boom, des te zwaarder en groter is ook het te gebruiken materieel. De nazorg vergt gauw twee tot drie jaar; in deze tijd moet rekening worden gehouden met de belangen van omwonenden en organisaties. Dat is zeker een punt van aandacht.

Kosten

Los van het verplantingsproces van een boom met het daaraan verbonden prijskaartje, zijn er dus nog meer factoren die bepalend zijn voor de prijs. De kosten worden mede bepaald door de voorbereidingstijd, het verleggen van kabels en leidingen, het al dan niet tijdelijk verleggen van tramleidingen en andere kosten om het transport mogelijk te maken. Ook verkeersmaatregelen brengen kosten met zich mee, en onderhoud en nazorg niet te vergeten. Al deze kostenposten moeten worden begroot en komen boven op de kosten voor het contract met de opdrachtnemer.

Per project kan dat uiteraard verschillen; een geraadpleegde deskundige noemde bedragen variërend van 2500 euro tot wel 250.000 euro per boom. Dat laatste is wel uitzonderlijk.

Tot slot

Bomen, ook verplante bomen, zijn het waard om behouden te worden, om oud te worden. Bomen zijn de redders van het klimaat. De vakliteratuur ondersteunt dat in niet mis te verstane bewoordingen.

Hoe zwaarder en hoe groter de boom, des te zwaarder en groter ook het te gebruiken materieel

